

§ 156

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Ks/2026:178 700

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden har initierat förslag till ändring av respektive nämnds reglemente som förtydligar nämndernas ansvar med anledning av regeringens proposition 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Beslutsunderlag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-18

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens beslut 2026-03-16 § 35

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-03-17 § 56

Kommunalrådsyttrande enligt nedan

Oppositionsrådsyttrande enligt nedan

Stadskontorets förslag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-18 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

- Anta reviderat reglemente för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.

Kommunalrådets förslag

Kommunalrådet Mona Forsbergs (S) yttrande 2026-05-25 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Reviderat reglemente för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden antas i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ett utökat anslag om 5,7 mnkr och utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ett utökat anslag om 6,7 mnkr år 2026 för genomförande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.

- Finansiering av utökat anslag 2026 sker genom ombudgetering av 12,4 mnkr från kommunstyrelsens anslag för avsatta statsbidrag för ändamålet.

Oppositionsrådets förslag

Oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) yttrande 2026-06-05 vari sammanfattningsvis kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag tillstyrks.

Kommunstyrelsens behandling 2026-06-09

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt detsamma.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktiges beslut

- Reviderat reglemente för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden antas i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ett utökat anslag om 5,7 mnkr och utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ett utökat anslag om 6,7 mnkr år 2026 för genomförande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.
- Finansiering av utökat anslag 2026 sker genom ombudgetering av 12,4 mnkr från kommunstyrelsens anslag för avsatta statsbidrag för ändamålet.

Kommunfullmäktiges behandling 2026-06-17

Yrkanden

Mona Forsberg (S), Carina Sjögren (S), Henrik Larsen (M), Bengt Andersson (SD), Carin Wiberg (V), Kamran Sairafi (M) och Joakim Dahlström (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktiges beslut

- Reviderat reglemente för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden antas i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ett utökat anslag om 5,7 mnkr och utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ett utökat anslag om 6,7 mnkr år 2026 för genomförande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.
- Finansiering av utökat anslag 2026 sker genom ombudgetering av 12,4 mnkr från kommunstyrelsens anslag för avsatta statsbidrag för ändamålet.

Beslutet expedieras till:

Stadsdirektören

Chefsjuristen

Ekonomidirektören

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Ks/2026:178 700

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden har initierat förslag till ändring av respektive nämnds reglemente som förtydligar nämndernas ansvar med anledning av regeringens proposition 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Stadskontoret har inom ramen av ärendets beredning givits möjlighet att lämna synpunkter.

Beslutsunderlag

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens beslut 2026-03-16 §35
Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-03-17 §56
Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-18

Förslag till Kommunstyrelsen

Stadskontorets förslag till beslut:

- Anta reviderat reglemente för Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.

Ärende

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) och Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO) har initierat förslag till ändring av respektive nämnds reglemente som förtydligar nämndernas ansvar med anledning av regeringens proposition 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Inledningsvis kan påtalas att stadskontoret inte har några synpunkter på reglementesändringarnas ordalydelse.

Beslutsförslag från IFO och UAN strecksats 2 och 3 avser i princip samma sak. Respektive nämnds ansvar kommer till uttryck genom före-

slagna ändringar. Något särskilt beslut om ansvar utöver reglementesändringar behövs inte. Strecksats 2 i nämndernas förslag till beslut kan därför utgå.

Vidare bör framhållas att förslag till aktivitetskrav i socialtjänstlagen ännu inte har beslutats av riksdagen varför reglementsändringarna endast ska gälla för det fall att aktivitetskravet införs.

Vad gäller föreslagna ändringar i övrigt kan följande påtalas som bör beaktas framöver:

I 2 kap. 1 § 1 p. socialtjänstlagen (2025:400) (SoL) anges att med socialtjänst enligt socialtjänstlagen avses verksamhet som bedrivs med stöd av socialtjänstlagen.

Begreppet verksamhet innefattar alla åtgärder som genomförs med stöd av bl.a. socialtjänstlagen. Det kan t.ex. handla om handläggning av ärenden, genomförande av insatser, uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring. Även verksamhet som överlämnats till en privat utförare utgör socialtjänst, se prop. 2024/25:89 s. 645.

I 4 kap. 2 § 1st SoL anges att kommunfullmäktige bestämmer vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Av andra stycket samma paragraf framgår att med socialnämnd i denna lag eller annan författning avses en nämnd som enligt första stycket fullgör uppgifter inom socialtjänsten.

I prop. 2025/26:207 s. 8 föreslås bl.a. att ny bestämmelse ska införas i 12 kap. 6 a § SoL där det bl.a. framgår att socialnämnden ska ansvara för att det finns aktiviteter som möter behovet av meningsfull heltidssysselsättning för personer som får försörjningsstöd.

De föreslagna reglementesändringarna anger sammanfattningsvis att UAN ska ansvara för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter, medan IFO ska ansvara för myndighetsutövning kopplad till aktivitetskravet inom försörjningsstödet samt bedömning av den enskildes aktivitetsförmåga.

Det är ostridigt att IFO är en socialnämnd vars verksamhet enligt förslaget kommer att utgöra verksamhet enligt SoL.

Det kan dock enligt stadskontoret antas att även UAN:s verksamhet enligt förslaget kan komma att betraktas som verksamhet enligt SoL. Detta skulle medföra vissa skyldigheter enligt SoL och närliggande lagstiftning, såsom exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Thomas Bergholm
Tf Stadsdirektör

Jenny Hagesjö
Chefsjurist

Beslutet expedieras till:
Mottagarens/mottagarnas namn

§ 35

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Sammanfattning

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktivitet för att ha rätt till bistånd.

För Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden innebär reformen ett tydligt utföraransvar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning. För att säkerställa rättssäker och likvärdig tillämpning krävs tydliga politiska beslut om ansvarsfördelning, kapacitetssuppletering och finansiering.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande 2026-02-18 med bilagor

Utbildningsförvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut:

- att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- att ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter inom aktivitetskravet och Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövningen,
- att ställa sig bakom förslag till Reglementesändringen som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- att begära medel för 2026 från stadsbidrag för ändamålet om 5.7 mnkr till socialnämnden samt 6.7 till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden
- att notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess

MBL-behandling

Överläggning i den centrala samverkansgruppen har genomförts.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens behandling 2026-03-16

Yrkanden

Ordförande Carina Sjögren (S) yrkar för S, C, L, V och MP bifall till utbildningsförvaltningens förslag till beslut.

Kamran Sairafi (M) informerar att Moderaterna inte deltar i beslutet.

Protokollsanteckning från Moderaterna

Den ekonomiska konsekvensbeskrivningen saknar en analys kring aktivitetskravets påverkan på försörjningsstödet nivåer, såväl på kort- som på lång sikt. Därmed kan inte den ekonomiska konsekvensbeskrivningen anses utgöra fullgott beslutsunderlag.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens beslut

- att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- att ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter inom aktivitetskravet och Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövningen,
- att ställa sig bakom förslag till Reglementesändringen som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- att begära medel för 2026 från stadsbidrag för ändamålet om 5.7 mnkr till socialnämnden samt 6.7 till Utbildnings- och Arbetsmarknadsnämnden
- att notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

 Justerandes sign

 Utdragsbestyrkande

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Sammanfattning

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktivitet för att ha rätt till bistånd.

För Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden innebär reformen ett tydligt utföraransvar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning. För att säkerställa rättssäker och likvärdig tillämpning krävs tydliga politiska beslut om ansvarsfördelning, kapacitetsuppbyggnad och finansiering.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande 2026-02-18 med bilagor

Förslag till Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut:

- att godkänna förvaltningens tjänsteskrivelse i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- att ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter inom aktivitetskravet och Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövningen,
- att ställa sig bakom förslag till Reglementesändringen som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- att begära medel för 2026 från stadsbidrag för ändamålet om 5.7 mnkr till socialnämnden samt 6.7 till Arbetsmarknads- och utbildningsnämnden
- att notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess

Ärende

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunens arbetsmarknadsverksamhet och föreslås ges ett tydligt utföraransvar för aktiviteter inom aktivitetskravet. Detta innebär att nämnden behöver planera och dimensionera ett aktivitetsutbud som möjliggör att samtliga personer som omfattas av beslut om aktivitetskrav kan tas emot utan oskälig väntetid.

Målgruppen är heterogen och insatserna behöver i stor utsträckning vara strukturerande och personalintensiva. Det innebär behov av utveckling av differentierade aktiviteter. Aktiviteterna kan handla om praktik, både inom kommunens organisation och utanför, utföra arbetsuppgifter inom ramen för kommunala arbetslag, kompetenshöjande insatser och i vissa fall av kommunen upphandlade insatser av externa aktörer. Dessutom krävs utökade lokaler samt förstärkta personalresurser. Närvaroregistring och återrapportering till Individ- och familjeomsorgsnämnden behöver vara ändamålsenlig och rättssäker.

Ekonomiska konsekvenser

Införandet av aktivitetskravet bedöms medföra ökade kostnader för nämndens verksamheter, främst kopplat till personal, lokaler och aktivitetskostnader samt administration och systemstöd för uppföljning. Underlag pekar på att statlig finansiering sannolikt inte fullt ut täcker kommunens faktiska kostnader. Nämnden noterar därför att frågan kan komma att kräva hantering i kommande budgetprocess.

Erik Nilsson
Utbildningsdirektör

Rickard Boson
Arbetsmarknadschef

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Kommunens projektplan för införande av aktivitetskravet

Jönköpings kommun förbereder införandet av det lagstadgade aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd, med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Kommunens inriktning är att genomföra införandet stegvis, samordnat och långsiktigt hållbart, med fokus på rättssäkerhet, genomförbarhet och individuella anpassningar.

Införandet ses som en större verksamhetsförändring snarare än en enskild regeländring. Arbetet organiseras därför som ett förvaltningsövergripande utvecklingsarbete där socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen samverkar nära. Socialtjänsten ansvarar för bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om bistånd, individuella planer och uppföljning. Arbetsmarknadsavdelningen ansvarar för att planera, samordna och genomföra aktiviteter utifrån socialtjänstens beslut.

Stegvis implementering

Införandet av aktivitetskravet planeras ske i flera steg:

1. Förberedelse och analys

Arbetet inleds med att skapa en gemensam lägesbild av målgruppens omfattning och behov samt kommunens nuvarande kapacitet. I denna fas analyseras:

- volymer och aktivitetsnivåer,
- behov av personal, lokaler och praktikplatser,
- organisatoriska ansvar och samverkansformer,
- samt behov av anpassningar i arbetssätt och systemstöd.

2. Uppbyggnad av struktur och kapacitet

Parallellt utvecklas de strukturer som krävs för att aktivitetskravet ska kunna tillämpas i praktiken. Det innebär bland annat:

- dimensionering och breddning av aktivitetsutbudet utifrån olika nivåer av aktivitetsförmåga,
- planering av lokaler och praktikplatser inom kommunens verksamheter,
- förstärkning av personalresurser där behov identifieras,
- framtagande av gemensamma rutiner för bedömning, individuell planering, uppföljning, frånvarohantering och dokumentation.

3. Förankring, utbildning och införande

Ett centralt inslag i implementeringen är att arbetssättet ska vara begripligt och hanterbart för medarbetare. Därför prioriteras:

- utbildningsinsatser för berörda chefer och medarbetare,
- tydlig intern kommunikation om roller, ansvar och arbetsprocesser,
- successiv implementering där rutiner och arbetssätt kan justeras vid behov innan full drift.

4. Övergång till ordinarie verksamhet

När strukturer, rutiner och kapacitet är på plats sker överlämning till ordinarie verksamhet. Uppföljning och rapportering till Inspektionen för vård och omsorg integreras då i den löpande verksamhetsstyrningen.

Grundläggande principer för genomförandet

Kommunens arbete med aktivitetskravet utgår från följande principer:

- aktiviteter ska vara meningsfulla och anpassade efter individens faktiska förmåga,
- kravställande ska ske enhetligt och rättssäkert,
- individuella planer ska tas fram i dialog med den enskilde,
- aktiviteter ska kunna kombineras med andra insatser såsom Arbetsförmedlingens program, utbildning, rehabilitering och barnomsorg,

- samt att arbetsmiljö och hållbarhet för verksamheterna ska beaktas i implementeringen.

Sammanfattningsvis innebär kommunens arbetssätt att aktivitetskravet inför genom planerad kapacitetsuppbyggnad, tydlig ansvarsfördelning och successiv implementering. Målsättningen är att kommunen ska kunna uppfylla lagens krav på ett sätt som är långsiktigt hållbart och som ger faktiska förutsättningar för individer att närma sig egen försörjning.

Rickard Boson
Arbetsmarknadschef

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Ekonomiska konsekvenser och budgetberäkningar

1. Fördjupade krav och påverkan på handläggningstid

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet innebär en tydligare och mer detaljerad reglering av socialnämndens ansvar. Kraven omfattar bedömning av aktivitetsförmåga, upprättande av individuella planer, dokumentation, uppföljning och omprövning av beslut vid förändrade förhållanden. Dessa moment utgör myndighetsutövning och ställer höga krav på rättssäkerhet, individuell prövning och spårbar dokumentation.

Införandet innebär dessutom utökad rapporteringsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg samt risk för sanktionsavgift vid systematiska brister. Sammantaget medför detta att handläggningen inom ekonomiskt bistånd blir mer omfattande och tidskrävande än tidigare. Vissa ärenden kan hanteras relativt effektivt, medan andra – exempelvis ärenden med komplexa försörjningshinder, behov av tolk, omfattande samverkan eller upprepade omprövningar – kräver avsevärt mer tid.

De tids- och resursantaganden som ligger till grund för budgetberäkningen ska därför ses som genomsnittsvärden, avsedda att spegla den samlade arbetsbelastningen över tid snarare än varje enskilt ärende.

2. Personalkostnader – handläggning inom ekonomiskt bistånd

Införandet av aktivitetskravet bedöms medföra ett väsentligt ökat behov av handläggningsresurser inom ekonomiskt bistånd. Resursbehovet avser både mottagningsfasen och den löpande handläggningen, inklusive uppföljning, dokumentation, omprövningar och beslutshantering.

Vid full implementering bedöms behovet uppgå till cirka 10 heltidstjänster. Beräkningen utgår från en schablonmässig årskostnad om 704 000 kronor per heltidstjänst.

Beräknad årlig personalkostnad – handläggning

Antal heltidstjänster	Årskostnad per tjänst	Total årskostnad
10,0	704 000 kr	Ca 7 mnkr

Detta speglar variationer i ärendenas komplexitet samt behov av viss överkapacitet för införandefas, kvalitetssäkring och frånvaro.

3. Resekostnader – kollektivtrafik för deltagande i aktiviteter

För att aktivitetskravet ska kunna tillämpas rättssäkert krävs att deltagarna har faktisk möjlighet att ta sig till anvisade aktiviteter. En lokal kartläggning visar att cirka 60 procent av målgruppen bedöms sakna tillräckligt resestöd för dagligt deltagande.

Beräkningen utgår från:

- cirka 1 039 personer med bedömd aktivitetsförmåga
- cirka 60 procent i behov av 30-dagarskort
- kostnad per 30-dagarskort år 2026: 815 kronor per månad

Beräknad årlig resekostnad

Antal personer	Kostnad per person och år	Total årskostnad
ca 620	9 780 kr	ca 6,1 mnkr

Kostnaden avser helårseffekt och ska ses som ett övre kostnadsintervall. Den faktiska kostnaden kan påverkas av närvaro, lokalisering av aktiviteter och individuella lösningar.

4. Tolkkostnader

En betydande andel av målgruppen har behov av tolk i samband med bedömning, planering och uppföljning. Cirka 17 procent av deltagarna bedöms ha ett regelbundet tolkbehov.

Beräkningen utgår från:

- cirka 175 personer med tolkbehov

- i genomsnitt 1 timmes tolk per månad
- schablonkostnad 550 kronor per timme

Beräknad årlig tolkkostnad

Antal personer	Kostnad per person och år	Total årskostnad
ca 175	6 600 kr	ca 1,2 mnkr

Tolkkostnaderna bedöms sammantaget uppgå till cirka 1 miljon kronor per år, beroende på ärendenas komplexitet och antal omprövningar.

5. Samlad budgetpåverkan – ekonomiskt bistånd

Årlig kostnadsbild vid full implementering

Kostnadspost	Årlig kostnad
Personalkostnader handläggning	Ca 7 mnkr
Resekostnader (busskort)	ca 6,1 mnkr
Tolkkostnader	0,9–1,2 mnkr
Summa	Ca 14.1mnkr

Beloppen avser myndighetsutövning och individnära stöd inom ekonomiskt bistånd och inkluderar inte kostnader för att tillhandahålla aktiviteter.

6. Kostnader för Arbetsmarknadsavdelningen (AMA)

Den största kostnadsökningen kopplad till aktivitetskravet uppstår inom Arbetsmarknadsavdelningen, som ansvarar för att tillhandahålla aktiviteter i kommunal regi. Vid full implementering bedöms cirka 760 heltidsekvivalenter omfattas av aktivitetskravet, varav omkring 350 behöver nya eller utökade aktiviteter inom AMA.

Dimensioneringen utgår från att varje koordinator hanterar cirka sju heltidsekvivalenter, vilket innebär ett behov av drygt 50 tjänster, samt ytterligare chefsresurser. Kostnaderna omfattar personal, lokaler, material, resor och skyddsutrustning.

Samlad bedömning av tillkommande kostnader för AMA (grundscenario)

Kostnadstyp	Årlig kostnad
Rörliga kostnader kopplade till deltagare	Ca 2 mnkr
Personal (handledare, koordinators, chefer)	ca 32 mnkr
Lokalkostnader	ca 2,6 mnkr
Material, resor, skyddsutrustning	ca 1,9 mnkr
Summa AMA	ca 39 mnkr

Kostnaden förutsätter att samtliga nya deltagare genomför aktiviteter i AMA:s lokaler. Om aktiviteter i större utsträckning kan förläggas till andra platser kan kostnaderna minska.

7. Fasindelad kostnadsbild 2026 – införandeår

De kostnadsnivåer som redovisas ovan avser helårseffekt vid full implementering. Införandeåret 2026 bedöms dock få en lägre faktisk kostnad, till följd av att aktivitetskravet införs stegvis och att olika delar av organisationen påverkas vid olika tidpunkter.

För ekonomiskt bistånd påbörjas arbetet med att anpassa handläggningen från och med den 1 juli 2026. Detta omfattar bland annat förberedande bedömningar av aktivitetsförmåga, upprättande av individuella planer, utveckling av rutiner, dokumentationsstöd samt successiv tillämpning av det nya regelverket. Kostnadsökningen avser därmed i huvudsak ett halvår, vilket innebär att personalkostnader, tolkkostnader och resekostnader endast uppstår under delar av året.

För Arbetsmarknadsavdelningen (AMA) inträder kostnadsökningen ännu senare under 2026. Enligt lagrådsremissen ska skyldigheten att tillhandahålla aktiviteter enligt aktivitetskravet tillämpas första gången för försörj-

ningsstöd som avser oktober 2026. Detta innebär att verksamheten under 2026 i huvudsak präglas av planering, dimensionering och uppbyggnad av kapacitet, medan den faktiska volymen deltagare i aktiviteter uppstår först under årets sista kvartal.

Mot denna bakgrund bedöms kostnadsutfallet för införandeåret 2026 uppgå till cirka hälften av helårskostnaden för ekonomiskt bistånd och cirka en fjärdedel av helårskostnaden för AMA.

Beräknad kostnadsnivå 2026 i förhållande till helårseffekt

Verksamhet	Helårseffekt (mnkr)	Bedömd andel 2026	Kostnad 2026 (mnkr)
Personal EB	6.2	ca 60 %	3.7
Buskort	6,1	Ca 25%	1,5
Tolkkostnader	1	Ca 50%	0.5
Summa EB			5.7
Personal/aktör	17	Ca 30%	4.7
Lokaler	2.6	Ca 30%	0.90
Material, resor, skyddsutrustning	1,9	Ca 25%	0.6
Rörliga kostnader kopplade till deltagare	2	Ca25%	0.5
Summa AMA			6.7

Skillnaden i kostnadsprofil mellan verksamheterna speglar att ekonomiskt bistånd i första hand belastas av ökade krav på handläggning, bedömning och uppföljning från och med juli 2026 och behöver bemäna upp redan 2026, medan AMA:s huvudsakliga kostnader är direkt kopplade till faktisk volym av deltagare i aktiviteter, vilka uppstår först när aktivitetskravet tillämpas fullt ut från och med oktober 2026.

8. Sammanfattande bedömning

Den samlade budgetpåverkan av aktivitetskravet innebär betydande och varaktiga kostnadsökningar för kommunen. För ekonomiskt bistånd uppgår de årliga kostnaderna till cirka 12,6–13,5 miljoner kronor, exklusive kostnader för aktiviteter. För Arbetsmarknadsavdelningen bedöms de tillkommande kostnaderna uppgå till cirka 39 miljoner kronor per år vid full implementering.

Kostnaderna är en direkt följd av lagstiftningens krav på individuell prövning, rättssäker dokumentation och faktisk tillgång till meningsfulla aktiviteter. Ett genomförande utan tillräcklig finansiering bedöms innebära risk för kvalitetsbrister, bristande rättssäkerhet och i förlängningen risk för sanktionsavgifter.

Kostnaderna för införandeåret 2026 bedöms bli lägre än helårseffekten, då ekonomiskt bistånd påverkas från och med juli 2026 medan kravet på att tillhandahålla aktiviteter tillämpas först för försörjningsstöd som avser oktober 2026.

Rickard Boson
Arbetsmarknadschef

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Förslag till reglementsändringar

A. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN)

1. Bakgrund och syfte

Kommunen förbereder införandet av ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. För att säkerställa en rättssäker och likvärdig tillämpning krävs att ansvarsfördelningen mellan myndighetsutövning och genomförande tydliggörs.

Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO) ansvarar för myndighetsutövningen, dvs. bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning samt uppföljning av rätten till bistånd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ansvara för att tillhandahålla och genomföra de aktiviteter som krävs för att verkställa besluten utifrån särskild överenskommelse mellan nämnderna.

Syftet med reglementesändringen är att skapa ett tydligt och långsiktigt störsystem för UAN:s utföraransvar, samt att möjliggöra dimensionering och resursplanering i den omfattning som aktivitetskravet förutsätter.

2. Förslag till reglementesändring

2.1 Ny punkt/nytt tillägg i reglementet (förslagstext)

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet kopplat till försörjningsstödet.

3. Motivering och konsekvenser

Aktivitetskravet innebär att kommunen ska kunna erbjuda aktiviteter i tillräcklig omfattning för personer som omfattas av beslut om aktivitetskrav. Utan ett tydligt reglementesuppdrag finns risk för att utföraransvaret blir otydligt mellan nämnderna, att planering och kapacitetsuppbyggnad för-

svåras samt att socialtjänstens myndighetsbeslut inte kan verkställas fullt ut.

Reglementesändringen bedöms stärka kommunens förutsättningar att uppfylla lagens krav, säkerställa likvärdig tillgång till aktiviteter samt skapa tydliga processer mellan myndighetsutövning och utförande.

4. Sammanfattning

Den föreslagna reglementesändringen tydliggör UAN:s ansvar som utförare av aktiviteter inom aktivitetskravet och avgränsar ansvaret mot IFO:s myndighetsutövning. Förslaget bedöms vara en nödvändig förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra aktivitetskravet rättssäkert och med tillräcklig kapacitet.

B. Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO)

1. Bakgrund och syfte

Kommunen förbereder införandet av ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. För att säkerställa rättssäkerhet och likvärdig tillämpning behöver ansvarsfördelningen mellan myndighetsutövning och genomförande tydliggöras.

Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO) ansvarar för myndighetsutövningen, dvs. bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning samt uppföljning av rätten till bistånd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ansvara för att tillhandahålla och genomföra de aktiviteter som krävs för att verkställa besluten utifrån särskild överenskommelse mellan nämnderna.

Syftet med reglementesändringen är att tydliggöra Individ- och familjeomsorgsnämndens ansvar för myndighetsutövningen kopplad till aktivitetskravet samt att avgränsa ansvaret mot utförarverksamhet.

2. Förslag till reglementesändring

2.1 Ny punkt/nytt tillägg i reglementet (förslagstext)

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska ansvara för myndighetsutövning kopplad till aktivitetskravet inom försörjningsstödet samt bedömning av den enskildes aktivitetsförmåga,

3. Motivering och konsekvenser

Aktivitetskravet innebär utökade krav på individuell prövning, dokumentation, uppföljning och omprövning. Ett tydligt reglementesstöd för myndighetsutövningen är en förutsättning för rättssäker tillämpning och för att undvika sammanblandning mellan myndighetsroll och utförarroll.

Reglementesändringen tydliggör ansvarskedjan gentemot kommunfullmäktige och stärker förutsättningarna för likvärdig tillämpning över tid.

5. Sammanfattning

Den föreslagna reglementesändringen tydliggör IFO:s myndighetsansvar kopplat till aktivitetskravet och avgränsar ansvaret mot UAN:s utföraransvar. Förslaget bedöms vara nödvändigt för rättssäker handläggning och långsiktig styrning.

Rickard Boson
Arbetsmarknadschef

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Uan/2026:36 000

Fördjupad tjänsteutlåtande

Bakgrund och syfte

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som, efter individuell bedömning, bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktiviteter i syfte att stärka möjligheterna till egen försörjning.

Syftet med denna bilaga är att ge kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ett fördjupat beslutsunderlag avseende målgruppens omfattning och sammansättning, nuläge och identifierade brister i dagens organisation, organisatoriska och styrningsmässiga vägval, ekonomiska konsekvenser och risker samt behov av politiska ställningstaganden inför införandet.

Lagstiftningsbakgrund och kommunalt ansvar

Aktivitetskravet innebär ett förstärkt krav på att kommunerna ska erbjuda aktiviteter till personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha förmåga att delta. Den kommande lagstiftningen innebär att aktivitetskravet inte kan hanteras som ett frivilligt erbjudande eller som en verksamhet som dimensioneras utifrån befintliga resurser. Kommunen behöver i stället ha en organisation och kapacitet som gör att beslutade aktivitetskrav faktiskt kan verkställas.

Reformen tydliggör ett antal moment som utgör myndighetsutövning och som sammantaget innebär att handläggningen blir mer omfattande. Socialnämnden ska upprätta en individuell plan för varje person som omfattas av aktivitetskravet, anpassa aktivitetskravets omfattning utifrån den enskildes förutsättningar samt fortlöpande följa upp deltagande och progression. Vid förändrade förhållanden, såsom deltidsinsatser, barn i hushållet, bristande närvaro eller andra giltiga skäl, ska aktivitetskravet omprövas och dokumenteras. Dessa moment ställer höga krav på rättssäkerhet, individuell prövning och spårbar dokumentation.

Vidare innebär aktivitetskravet att kommunerna omfattas av utökad rapporteringsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg samt risk för sanktionsavgift vid systematiska brister i tillämpningen. Detta förstärker kraven på kvalitet i bedömningar, beslutsunderlag och uppföljning, vilket påverkar den faktiska tidsåtgången per ärende.

Målgrupp, volymer och förutsättningar

Underlag från socialförvaltningen visar att kommunen har ett stort antal vuxna personer med försörjningsstöd som bedöms ha någon grad av aktivitetsförmåga. Målgruppen kännetecknas av långvarigt bistandsberoende, låg utbildningsnivå, språkhinder samt psykisk och social problematik. Lokala analyser visar att en mindre del står relativt nära arbetsmarknaden, medan en betydande andel har sammansatta behov och kräver strukturerande, rehabiliterande eller språkstärkande aktiviteter snarare än traditionella arbetsmarknadsinsatser.

Prognoser indikerar att upp till cirka 800 personer per månad, utöver de som redan idag har insats, kan komma att omfattas av aktivitetskravet när reformen är fullt införd. Detta innebär en mycket kraftig volymökning jämfört med dagens mottagningskapacitet och ställer krav på såväl utbyggd genomförandekapacitet som förstärkt myndighetsfunktion.

Nuvarande organisering och identifierade brister

I nuläget är ansvaret för försörjningsstödet och arbetsmarknadsverksamheten fördelat mellan olika nämnder. Samverkan sker genom överenskommelser, men dessa är inte dimensionerade för ett lagstadgat aktivitetskrav med den volym och rättssäkerhetsnivå som nu aktualiseras.

Identifierade brister är bland annat kapacitetsbrist inom arbetsmarknadsverksamheten, otydlig ansvarskedja mellan myndighetsutövning och utförande samt risk för att beslut om aktivitetskrav påverkas av tillgången till platser snarare än individens behov. Utan tydlig styrning finns risk för fragmenterade lösningar, ojämlig tillämpning och svårigheter att följa lagens krav på dokumentation och uppföljning.

Organisatoriska överväganden och styrningsprinciper

Flera organisatoriska alternativ har analyserats, inklusive förändrad nämndstruktur. Den samlade bedömningen är att kommunen bör behålla nuvarande nämndstruktur i nuläget men tydliggöra ansvarsfördelningen genom reglementesändringar och samverkansavtal. Detta bedöms ge bäst förutsättningar för långsiktig styrning, tydlig ansvarskedja och förmåga att dimensionera verksamhet och resurser utifrån lagens krav.

Ansvarsfördelning mellan nämnderna

För att säkerställa rättssäkerhet och tydlig styrning krävs en tydlig gränsdragning mellan myndighetsutövning och genomförande.

Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövningen enligt socialtjänstlagen, inklusive bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning och varaktighet, upprättande av individuell plan, uppföljning, omprövning och beslut i biståndsärenden kopplade till deltagande.

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska inte ansvara för att tillhandahålla, organisera eller genomföra aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet. Utföraransvaret åvilar Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning, inklusive dimensionering av aktivitetsutbud, genomförande, närvaroregistrering och återrapportering till myndighetsfunktionen.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska inte ansvara för myndighetsutövning kopplad till försörjningsstöd, vilket innefattar, prövning av rätt till bistånd, bedömning av aktivitetsförmåga, om aktivitetskravets omfattning och konsekvenser vid uteblivet deltagande.

Ekonomiska konsekvenser och finansieringsrisk

Införandet av aktivitetskravet medför betydande kostnadsökningar för kommunen avseende personal, lokaler, aktiviteter, systemstöd och barnomsorg. Budgetberäkningar visar att ekonomiskt bistånds myndighetsdel bedöms få en årlig kostnadspåverkan om cirka 12,6–13,5 mnkr per år, kopplat till handlägningsresurser (9–10 heltidstjänster), resekostnader (busskort för deltagande) och tolkkostnader.

Kostnader för Arbetsmarknadsavdelningen (AMA)

Den största kostnadsökningen kopplad till aktivitetskravet uppstår inom Arbetsmarknadsavdelningen, som ansvarar för att tillhandahålla aktiviteter i kommunal regi. Vid full implementering bedöms cirka 760 hel-

tidsekvivalenter omfattas av aktivitetskravet, varav omkring 350 behöver nya eller utökade aktiviteter inom AMA.

Dimensioneringen utgår från att varje koordinator hanterar cirka sju heltidsekvivalenter, vilket innebär ett behov av drygt 50 tjänster, samt ytterligare chefsresurser. Kostnaderna omfattar personal, lokaler, material, resor och skyddsutrustning. Beräknad kostnad ca 39 mnkr. Kostnaden förutsätter att samtliga nya deltagare genomför aktiviteter i AMA:s lokaler. Om aktiviteter i större utsträckning kan förläggas till andra platser kan kostnaderna minska.

Statlig finansiering bedöms inte fullt ut täcka kommunens faktiska kostnader. Det finns därför risk för underfinansiering redan under 2026 och behov av förstärkta budgetramar även i kommande ordinarie budgetprocess.

Risk- och konsekvensbedömning

Om resurs- och kapacitetssuppleeringen inte motsvarar reformens krav finns flera risker. Bristande dokumentation och uppföljning kan leda till rättssäkerhetsproblem och ojämlik tillämpning. Om aktivitetskrav beslutas utan att tillräckliga aktiviteter finns uppstår verkställighetsrisk och systemfel mellan myndighet och utförare. Det finns även ekonomisk risk om kostnader faller ut utan att förväntade effekter kan uppnås på kort sikt. Utökad rapporteringsskyldighet och risk för sanktionsavgifter vid systematiska brister förstärker behovet av kvalitet och spårbarhet.

Projekt- och införandeplan

Förvaltningarna har gemensamt tagit fram en projekt- och införandeplan för aktivitetskravet. Projektet syftar till att säkerställa att kommunen har nödvändiga organisatoriska, personella och verksamhetsmässiga förutsättningar på plats inför ikraftträdandet. Projektet omfattar utveckling av rutiner, samverkansformer, kapacitetssuppleering, rekryteringar samt anpassning av systemstöd och administrativa processer.

Samlad bedömning

Införandet av aktivitetskravet innebär ett omfattande och långsiktigt åtagande för kommunen. Tydlig ansvarsfördelning, tillräcklig finansiering och strukturerade förberedelser är avgörande för ett rättssäkert och hållbart införande.

Rickard Boson

Arbetsmarknadschef

§ 56

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstöd

In/2026:2 700

Sammanfattning

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktivitet för att ha rätt till bistånd.

Införandet innebär ett omfattande kommunalt åtagande med betydande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser. För att säkerställa rättssäkerhet och likvärdig tillämpning i kommunen krävs tydliga politiska beslut om ansvarsfördelning, reglementesändringar samt finansiering. Ärendet föreslås därför överlämnas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Bilaga 1 – Fördjupat tjänsteutlåtande

Bilaga 2 – Reglementesändringar

Bilaga 3 – Ekonomiska konsekvenser

Bilaga 4 – Sammanfattning projekt- och införandeplan

Socialförvaltningens förslag

- Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- Ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövning avseende aktivitetskravet och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för genomförande av aktiviteter,
- Ställa sig bakom förslag till reglementesändringar som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- Begära medel för 2026 från statsbidrag för ändamålet om 5 700 000 kronor till individ- och Familjeomsorgsnämnden samt 6 700 000 kronor till arbetsmarknads- och utbildningsnämnden

- Notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess.

Individ- och familjeomsorgsnämndens behandling 2026-03-17

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut

- Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- Ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövning avseende aktivitetskravet och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för genomförande av aktiviteter,
- Ställa sig bakom förslag till reglementesändringar som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- Begära medel för 2026 från statsbidrag för ändamålet om 5 700 000 kronor till individ- och Familjeomsorgsnämnden samt 6 700 000 kronor till arbetsmarknads- och utbildningsnämnden
- Notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess.

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bilaga 4 - Jönköping kommuns arbetssätt för införande av aktivitetskravet

Jönköpings kommun förbereder införandet av det lagstadgade aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd, med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Kommunens inriktning är att genomföra införandet stegvis, samordnat och långsiktigt hållbart, med fokus på rättssäkerhet, genomförbarhet och individuella anpassningar.

Införandet ses som en större verksamhetsförändring snarare än en enskild regeländring. Arbetet organiseras därför som ett förvaltningsövergripande utvecklingsarbete där socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen samverkar nära. Socialtjänsten ansvarar för bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om bistånd, individuella planer och uppföljning. Arbetsmarknadsavdelningen ansvarar för att planera, samordna och genomföra aktiviteter utifrån socialtjänstens beslut.

Stegvis implementering

Införandet av aktivitetskravet planeras ske i flera steg:

1. Förberedelse och analys

Arbetet inleds med att skapa en gemensam lägesbild av målgruppens omfattning och behov samt kommunens nuvarande kapacitet. I denna fas analyseras:

- volymer och aktivitetsnivåer,
- behov av personal, lokaler och praktikplatser,
- organisatoriska ansvar och samverkansformer,
- samt behov av anpassningar i arbetssätt och systemstöd.

2. Uppbyggnad av struktur och kapacitet

Parallellt utvecklas de strukturer som krävs för att aktivitetskravet ska kunna tillämpas i praktiken. Det innebär bland annat:

- dimensionering och breddning av aktivitetsutbudet utifrån olika nivåer av aktivitetsförmåga,
- planering av lokaler och praktikplatser inom kommunens verksamheter,
- förstärkning av personalresurser där behov identifieras,
- framtagande av gemensamma rutiner för bedömning, individuell planering, uppföljning, frånvarohantering och dokumentation.

3. Förankring, utbildning och införande

Ett centralt inslag i implementeringen är att arbetssättet ska vara begripligt och hanterbart för medarbetare. Därför prioriteras:

- utbildningsinsatser för berörda chefer och medarbetare,
- tydlig intern kommunikation om roller, ansvar och arbetsprocesser,

- successiv implementering där rutiner och arbetssätt kan justeras vid behov innan full drift.

4. Övergång till ordinarie verksamhet

När strukturer, rutiner och kapacitet är på plats sker överlämning till ordinarie verksamhet. Uppföljning och rapportering till Inspektionen för vård och omsorg integreras då i den löpande verksamhetsstyrningen.

Grundläggande principer för genomförandet

Kommunens arbete med aktivitetskravet utgår från följande principer:

- aktiviteter ska vara meningsfulla och anpassade efter individens faktiska förmåga,
- kravställande ska ske enhetligt och rättssäkert,
- individuella planer ska tas fram i dialog med den enskilde,
- aktiviteter ska kunna kombineras med andra insatser såsom Arbetsförmedlingens program, utbildning, rehabilitering och barnomsorg,
- samt att arbetsmiljö och hållbarhet för verksamheterna ska beaktas i implementeringen.

Sammanfattningsvis innebär kommunens arbetssätt att aktivitetskravet införs genom planerad kapacitetssuppleering, tydlig ansvarsfördelning och successiv implementering. Målsättningen är att kommunen ska kunna uppfylla lagens krav på ett sätt som är långsiktigt hållbart och som ger faktiska förutsättningar för individer att närma sig egen försörjning.

Bilaga 3 – Ekonomiska konsekvenser och budgetberäkning

Aktivitetskrav inom försörjningsstödet

1. Fördjupade krav och påverkan på handläggningstid

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet innebär en tydligare och mer detaljerad reglering av socialnämndens ansvar. Kraven omfattar bedömning av aktivitetsförmåga, upprättande av individuella planer, dokumentation, uppföljning och omprövning av beslut vid förändrade förhållanden. Dessa moment utgör myndighetsutövning och ställer höga krav på rättssäkerhet, individuell prövning och spårbar dokumentation.

Införandet innebär dessutom utökad rapporteringsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg samt risk för sanktionsavgift vid systematiska brister. Sammantaget medför detta att handläggningen inom ekonomiskt bistånd blir mer omfattande och tidskrävande än tidigare. Vissa ärenden kan hanteras relativt effektivt, medan andra – exempelvis ärenden med komplexa försörjningshinder, behov av tolk, omfattande samverkan eller upprepade omprövningar – kräver avsevärt mer tid.

De tids- och resursantaganden som ligger till grund för budgetberäkningen ska därför ses som genomsnittsvärden, avsedda att spegla den samlade arbetsbelastningen över tid snarare än varje enskilt ärende.

2. Personalkostnader – handläggning inom ekonomiskt bistånd

Införandet av aktivitetskravet bedöms medföra ett väsentligt ökat behov av handlägningsresurser inom ekonomiskt bistånd. Resursbehovet avser både mottagningsfasen och den löpande handläggningen, inklusive uppföljning, dokumentation, omprövningar och beslutshantering.

Vid full implementering bedöms behovet uppgå till cirka 10 heltidstjänster. Beräkningen utgår från en schablonmässig årskostnad om 704 000 kronor per heltidstjänst.

Beräknad årlig personalkostnad – handläggning

Antal heltidstjänster Årskostnad per tjänst Total årskostnad

10,0	704 000 kr	Ca 7 mnkr
------	------------	-----------

Detta speglar variationer i ärendenas komplexitet samt behov av viss överkapacitet för införandefas, kvalitetssäkring och frånvaro.

3. Resekostnader – kollektivtrafik för deltagande i aktiviteter

För att aktivitetskravet ska kunna tillämpas rättssäkert krävs att deltagarna har faktisk möjlighet att ta sig till anvisade aktiviteter. En lokal kartläggning visar att cirka 60 procent av målgruppen bedöms sakna tillräckligt resestöd för dagligt deltagande.

Beräkningen utgår från:

- cirka 1 039 personer med bedömd aktivitetsförmåga
- cirka 60 procent i behov av 30-dagarskort
- kostnad per 30-dagarskort år 2026: 815 kronor per månad

Beräknad årlig resekostnad

Antal personer Kostnad per person och år Total årskostnad

ca 620	9 780 kr	ca 6,1 mnkr
--------	----------	-------------

Kostnaden avser helårseffekt och ska ses som ett övre kostnadsintervall. Den faktiska kostnaden kan påverkas av närvaro, lokalisering av aktiviteter och individuella lösningar.

4. Tolkkostnader

En betydande andel av målgruppen har behov av tolk i samband med bedömning, planering och uppföljning. Cirka 17 procent av deltagarna bedöms ha ett regelbundet tolkbehov.

Beräkningen utgår från:

- cirka 175 personer med tolkbehov
- i genomsnitt 1 timmes tolk per månad
- schablonkostnad 550 kronor per timme

Beräknad årlig tolkkostnad

Antal personer Kostnad per person och år Total årskostnad

ca 175	6 600 kr	ca 1,2 mnkr
--------	----------	-------------

Tolkkostnaderna bedöms sammantaget uppgå till cirka 1 miljon kronor per år, beroende på ärendenas komplexitet och antal omprövningar.

5. Samlad budgetpåverkan – ekonomiskt bistånd

Årlig kostnadsbild vid full implementering

Kostnadspost	Årlig kostnad
--------------	---------------

Personalkostnader handläggning	Ca 7 mnkr
--------------------------------	-----------

Resekostnader (busskort)	ca 6,1 mnkr
--------------------------	-------------

Tolkkostnader	0,9–1,2 mnkr
---------------	--------------

Summa	Ca 14.1mnkr
--------------	--------------------

Beloppen avser myndighetsutövning och individnära stöd inom ekonomiskt bistånd och inkluderar inte kostnader för att tillhandahålla aktiviteter.

6. Kostnader för Arbetsmarknadsavdelningen (AMA)

Den största kostnadsökningen kopplad till aktivitetskravet uppstår inom Arbetsmarknadsavdelningen, som ansvarar för att tillhandahålla aktiviteter i kommunal regi. Vid full implementering bedöms cirka 760 heltidsekvivalenter omfattas av aktivitetskravet, varav omkring 350 behöver nya eller utökade aktiviteter inom AMA.

Dimensioneringen utgår från att varje koordinator hanterar cirka sju heltidsekvivalenter, vilket innebär ett behov av drygt 50 tjänster, samt ytterligare chefsresurser. Kostnaderna omfattar personal, lokaler, material, resor och skyddsutrustning.

Samlad bedömning av tillkommande kostnader för AMA (grundscenario)

Kostnadstyp	Årlig kostnad
-------------	---------------

Rörliga kostnader kopplade till deltagare	Ca 2 mnkr
---	-----------

Personal (handledare, koordinators, chefer)	ca 32 mnkr
---	------------

Lokalkostnader	ca 2,6 mnkr
----------------	-------------

Material, resor, skyddsutrustning	ca 1,9 mnkr
-----------------------------------	-------------

Summa AMA	ca 39 mnkr
------------------	-------------------

Kostnaden förutsätter att samtliga nya deltagare genomför aktiviteter i AMA:s lokaler. Om aktiviteter i större utsträckning kan förläggas till andra platser kan kostnaderna minska.

7. Fasindelad kostnadsbild 2026 – införandeår

De kostnadsnivåer som redovisas ovan avser helårseffekt vid full implementering. Införandeåret 2026 bedöms dock få en lägre faktisk kostnad, till följd av att aktivitetskravet införs stegvis och att olika delar av organisationen påverkas vid olika tidpunkter.

För ekonomiskt bistånd påbörjas arbetet med att anpassa handläggningen från och med den 1 juli 2026. Detta omfattar bland annat förberedande bedömningar av aktivitetsförmåga, upprättande av individuella planer, utveckling av rutiner, dokumentationsstöd samt successiv tillämpning av det nya regelverket. Kostnadsökningen avser därmed i huvudsak ett halvår, vilket innebär att personalkostnader, tolkkostnader och resekostnader endast uppstår under delar av året.

För Arbetsmarknadsavdelningen (AMA) inträder kostnadsökningen ännu senare under 2026. Enligt lagrådsremissen ska skyldigheten att tillhandahålla aktiviteter enligt aktivitetskravet tillämpas första gången för försörjningsstöd som avser oktober 2026. Detta innebär att verksamheten under 2026 i huvudsak präglas av planering, dimensionering och uppbyggnad av kapacitet, medan den faktiska volymen deltagare i aktiviteter uppstår först under årets sista kvartal.

Mot denna bakgrund bedöms kostnadsutfallet för införandeåret 2026 uppgå till cirka hälften av helårskostnaden för ekonomiskt bistånd och cirka en fjärdedel av helårskostnaden för AMA.

Beräknad kostnadsnivå 2026 i förhållande till helårseffekt

Verksamhet	Helårseffekt (mnkr)	Bedömd andel 2026	Kostnad 2026 (mnkr)
Personal EB	6.2	ca 60 %	3.7
Buskort	6,1	Ca 25%	1,5
Tolkkostnader	1	Ca 50%	0.5
Summa EB			5.7
Personal/aktör	17	Ca 30%	4.7
Lokaler	2.6	Ca 30%	0.90
Material, resor, skyddsutrustning	1,9	Ca 25%	0.6
Rörliga kostnader kopplade till deltagare	2	Ca25%	0.5
Summa AMA			6.7

Skillnaden i kostnadsprofil mellan verksamheterna speglar att ekonomiskt bistånd i första hand belastas av ökade krav på handläggning, bedömning och uppföljning från och med juli 2026 och behöver bemanna upp redan 2026, medan AMA:s huvudsakliga kostnader är direkt kopplade till faktisk volym av deltagare i aktiviteter, vilka uppstår först när aktivitetskravet tillämpas fullt ut från och med oktober 2026.

8. Sammanfattande bedömning

Den samlade budgetpåverkan av aktivitetskravet innebär betydande och varaktiga kostnadsökningar för kommunen. För ekonomiskt bistånd uppgår de årliga kostnaderna till cirka 12,6–13,5 miljoner kronor, exklusive kostnader för aktiviteter. För Arbetsmarknadsavdelningen bedöms de tillkommande kostnaderna uppgå till cirka 39 miljoner kronor per år vid full implementering.

Kostnaderna är en direkt följd av lagstiftningens krav på individuell prövning, rättssäker dokumentation och faktisk tillgång till meningsfulla aktiviteter. Ett genomförande utan tillräcklig finansiering bedöms innebära risk för kvalitetsbrister, bristande rättssäkerhet och i förlängningen risk för sanktionsavgifter.

Kostnaderna för införandeåret 2026 bedöms bli lägre än helårseffekten, då ekonomiskt bistånd påverkas från och med juli 2026 medan kravet på att tillhandahålla aktiviteter tillämpas först för försörjningsstöd som avser oktober 2026.

Bilaga 2 – Förslag till Reglementesändringar

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

A. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN)

1. Bakgrund och syfte

Kommunen förbereder införandet av ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. För att säkerställa en rättssäker och likvärdig tillämpning krävs att ansvarsfördelningen mellan myndighetsutövning och genomförande tydliggörs.

Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO) ansvarar för myndighetsutövningen, dvs. bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning samt uppföljning av rätten till bistånd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ansvara för att tillhandahålla och genomföra de aktiviteter som krävs för att verkställa besluten utifrån särskild överenskommelse mellan nämnderna.

Syftet med reglementesändringen är att skapa ett tydligt och långsiktigt styrstöd för UAN:s utföraransvar, samt att möjliggöra dimensionering och resursplanering i den omfattning som aktivitetskravet förutsätter.

2. Förslag till reglementesändring

2.1 Ny punkt/nytt tillägg i reglementet (förslagstext)

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet kopplat till försörjningsstödet.

3. Motivering och konsekvenser

Aktivitetskravet innebär att kommunen ska kunna erbjuda aktiviteter i tillräcklig omfattning för personer som omfattas av beslut om aktivitetskrav. Utan ett tydligt reglementesuppdrag finns risk för att utföraransvaret blir otydligt mellan nämnderna, att planering och kapacitetsuppbyggnad försvåras samt att socialtjänstens myndighetsbeslut inte kan verkställas fullt ut.

Reglementesändringen bedöms stärka kommunens förutsättningar att uppfylla lagens krav, säkerställa likvärdig tillgång till aktiviteter samt skapa tydliga processer mellan myndighetsutövning och utförande.

4. Sammanfattning

Den föreslagna reglementesändringen tydliggör UAN:s ansvar som utförare av aktiviteter inom aktivitetskravet och avgränsar ansvaret mot IFO:s myndighetsutövning. Förslaget

bedöms vara en nödvändig förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra aktivitetskravet rättssäkert och med tillräcklig kapacitet.

B. Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO)

1. Bakgrund och syfte

Kommunen förbereder införandet av ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. För att säkerställa rättssäkerhet och likvärdig tillämpning behöver ansvarsfördelningen mellan myndighetsutövning och genomförande tydliggöras.

Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO) ansvarar för myndighetsutövningen, dvs. bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning samt uppföljning av rätten till bistånd. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ansvara för att tillhandahålla och genomföra de aktiviteter som krävs för att verkställa besluten utifrån särskild överenskommelse mellan nämnderna.

Syftet med reglementesändringen är att tydliggöra Individ- och familjeomsorgsnämndens ansvar för myndighetsutövningen kopplad till aktivitetskravet samt att avgränsa ansvaret mot utförarverksamhet.

2. Förslag till reglementesändring

2.1 Ny punkt/nytt tillägg i reglementet (förslagstext)

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska ansvara för myndighetsutövning kopplad till aktivitetskravet inom försörjningsstödet samt bedömning av den enskildes aktivitetsförmåga,

3. Motivering och konsekvenser

Aktivitetskravet innebär utökade krav på individuell prövning, dokumentation, uppföljning och omprövning. Ett tydligt reglementesstöd för myndighetsutövningen är en förutsättning för rättssäker tillämpning och för att undvika sammanblandning mellan myndighetsroll och utförarroll.

Reglementesändringen tydliggör ansvarskedjan gentemot kommunfullmäktige och stärker förutsättningarna för likvärdig tillämpning över tid.

5. Sammanfattning

Den föreslagna reglementesändringen tydliggör IFO:s myndighetsansvar kopplat till aktivitetskravet och avgränsar ansvaret mot UAN:s utföraransvar. Förslaget bedöms vara nödvändigt för rättssäker handläggning och långsiktig styrning.

Bilaga 1 – Fördjupad tjänsteskrivelse

Bakgrund och syfte

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som, efter individuell bedömning, bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktiviteter i syfte att stärka möjligheterna till egen försörjning.

Syftet med denna bilaga är att ge kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ett fördjupat beslutsunderlag avseende målgruppens omfattning och sammansättning, nuläge och identifierade brister i dagens organisation, organisatoriska och styrningsmässiga vägval, ekonomiska konsekvenser och risker samt behov av politiska ställningstaganden inför införandet.

Lagstiftningsbakgrund och kommunalt ansvar

Aktivitetskravet innebär ett förstärkt krav på att kommunerna ska erbjuda aktiviteter till personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha förmåga att delta. Den kommande lagstiftningen innebär att aktivitetskravet inte kan hanteras som ett frivilligt erbjudande eller som en verksamhet som dimensioneras utifrån befintliga resurser. Kommunen behöver i stället ha en organisation och kapacitet som gör att beslutade aktivitetskrav faktiskt kan verkställas.

Reformen tydliggör ett antal moment som utgör myndighetsutövning och som sammantaget innebär att handläggningen blir mer omfattande. Socialnämnden ska upprätta en individuell plan för varje person som omfattas av aktivitetskravet, anpassa aktivitetskravets omfattning utifrån den enskildes förutsättningar samt fortlöpande följa upp deltagande och progression. Vid förändrade förhållanden, såsom deltidsinsatser, barn i hushållet, bristande närvaro eller andra giltiga skäl, ska aktivitetskravet omprövas och dokumenteras. Dessa moment ställer höga krav på rättssäkerhet, individuell prövning och spårbar dokumentation.

Vidare innebär aktivitetskravet att kommunerna omfattas av utökad rapporteringsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg samt risk för sanktionsavgift vid systematiska brister i tillämpningen. Detta förstärker kraven på kvalitet i bedömningar, beslutsunderlag och uppföljning, vilket påverkar den faktiska tidsåtgången per ärende.

Målgrupp, volymer och förutsättningar

Underlag från socialförvaltningen visar att kommunen har ett stort antal vuxna personer med försörjningsstöd som bedöms ha någon grad av aktivitetsförmåga. Målgruppen kännetecknas av långvarigt biståndsberoende, låg utbildningsnivå, språkhinder samt

psykisk och social problematik. Lokala analyser visar att en mindre del står relativt nära arbetsmarknaden, medan en betydande andel har sammansatta behov och kräver strukturerande, rehabiliterande eller språkstärkande aktiviteter snarare än traditionella arbetsmarknadsinsatser.

Prognoser indikerar att upp till cirka 800 personer per månad, utöver de som redan idag har insats, kan komma att omfattas av aktivitetskravet när reformen är fullt införd. Detta innebär en mycket kraftig volymökning jämfört med dagens mottagningskapacitet och ställer krav på såväl utbyggd genomförandekapacitet som förstärkt myndighetsfunktion.

Nuvarande organisering och identifierade brister

I nuläget är ansvaret för försörjningsstödet och arbetsmarknadsverksamheten fördelat mellan olika nämnder. Samverkan sker genom överenskommelser, men dessa är inte dimensionerade för ett lagstadgat aktivitetskrav med den volym och rättssäkerhetsnivå som nu aktualiseras.

Identifierade brister är bland annat kapacitetsbrist inom arbetsmarknadsverksamheten, otydlig ansvarskedja mellan myndighetsutövning och utförande samt risk för att beslut om aktivitetskrav påverkas av tillgången till platser snarare än individens behov. Utan tydlig styrning finns risk för fragmenterade lösningar, ojämlig tillämpning och svårigheter att följa lagens krav på dokumentation och uppföljning.

Organisatoriska överväganden och styrningsprinciper

Flera organisatoriska alternativ har analyserats, inklusive förändrad nämndstruktur. Den samlade bedömningen är att kommunen bör behålla nuvarande nämndstruktur i nuläget men tydliggöra ansvarsfördelningen genom reglementesändringar och samverkansavtal. Detta bedöms ge bäst förutsättningar för långsiktig styrning, tydlig ansvarskedja och förmåga att dimensionera verksamhet och resurser utifrån lagens krav.

Ansvarsfördelning mellan nämnderna

För att säkerställa rättssäkerhet och tydlig styrning krävs en tydlig gränsdragning mellan myndighetsutövning och genomförande.

Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövningen enligt socialtjänstlagen, inklusive bedömning av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning och varaktighet, upprättande av individuell plan, uppföljning, omprövning och beslut i biståndsärenden kopplade till deltagande.

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska inte ansvara för att tillhandahålla, organisera eller genomföra aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet. Utföraransvaret åvilar Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och genomföra aktiviteter i tillräcklig omfattning, inklusive dimensionering av aktivitetsutbud, genomförande, närvaroregistrering och åiterrapportering till myndighetsfunktionen.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska inte ansvara för myndighetsutövning kopplad till försörjningsstöd, vilket innefattar, prövning av rätt till bistånd, bedömning av aktivitetsförmåga, om aktivitetskravets omfattning och konsekvenser vid uteblivet deltagande.

Ekonomiska konsekvenser och finansieringsrisk

Införandet av aktivitetskravet medför betydande kostnadsökningar för kommunen avseende personal, lokaler, aktiviteter, systemstöd och barnomsorg. Budgetberäkningar visar att ekonomiskt bistånds myndighetsdel bedöms få en årlig kostnadspåverkan om cirka 12,6–13,5 mnkr per år, kopplat till handlägningsresurser (9–10 heltidstjänster), resekostnader (busskort för deltagande) och tolkkostnader.

Kostnader för Arbetsmarknadsavdelningen (AMA)

Den största kostnadsökningen kopplad till aktivitetskravet uppstår inom Arbetsmarknadsavdelningen, som ansvarar för att tillhandahålla aktiviteter i kommunal regi. Vid full implementering bedöms cirka 760 heltidsekvivalenter omfattas av aktivitetskravet, varav omkring 350 behöver nya eller utökade aktiviteter inom AMA.

Dimensioneringen utgår från att varje koordinator hanterar cirka sju heltidsekvivalenter, vilket innebär ett behov av drygt 50 tjänster, samt ytterligare chefsresurser. Kostnaderna omfattar personal, lokaler, material, resor och skyddsutrustning. Beräknad kostnad ca 39 mnkr. Kostnaden förutsätter att samtliga nya deltagare genomför aktiviteter i AMA:s lokaler. Om aktiviteter i större utsträckning kan förläggas till andra platser kan kostnaderna minska.

Statlig finansiering bedöms inte fullt ut täcka kommunens faktiska kostnader. Det finns därför risk för underfinansiering redan under 2026 och behov av förstärkta budgettramar även i kommande ordinarie budgetprocess.

Risk- och konsekvensbedömning

Om resurs- och kapacitetssuppleeringen inte motsvarar reformens krav finns flera risker. Bristande dokumentation och uppföljning kan leda till rättssäkerhetsproblem och ojämlig tillämpning. Om aktivitetskrav beslutas utan att tillräckliga aktiviteter finns uppstår verkställighetsrisk och systemfel mellan myndighet och utförare. Det finns även ekonomisk risk om kostnader faller ut utan att förväntade effekter kan uppnås på kort sikt. Utökad

rapporteringsskyldighet och risk för sanktionsavgifter vid systematiska brister förstärker behovet av kvalitet och spårbarhet.

Projekt- och införandeplan

Förvaltningarna har gemensamt tagit fram en projekt- och införandeplan för aktivitetskravet. Projektet syftar till att säkerställa att kommunen har nödvändiga organisatoriska, personella och verksamhetsmässiga förutsättningar på plats inför ikraftträdandet. Projektet omfattar utveckling av rutiner, samverkansformer, kapacitetsuppbyggnad, rekryteringar samt anpassning av systemstöd och administrativa processer.

Samlad bedömning

Införandet av aktivitetskravet innebär ett omfattande och långsiktigt åtagande för kommunen. Tydlig ansvarsfördelning, tillräcklig finansiering och strukturerade förberedelser är avgörande för ett rättssäkert och hållbart införande.

Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstöd

In/2026:2 700

Sammanfattning

Regeringen har aviserat ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet med planerat ikraftträdande den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktivitet för att ha rätt till bistånd.

Införandet innebär ett omfattande kommunalt åtagande med betydande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser. För att säkerställa rättssäkerhet och likvärdig tillämpning i kommunen krävs tydliga politiska beslut om ansvarsfördelning, reglementesändringar samt finansiering. Ärendet föreslås därför överlämnas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Bilaga 1 – Fördjupat tjänsteutlåtande

Bilaga 2 – Reglementesändringar

Bilaga 3 – Ekonomiska konsekvenser

Bilaga 4 – Sammanfattning projekt- och införandeplan

Förslag till Individ- och familjeomsorgsnämnden

- Godkänna förvaltningens tjänsteskrivelse i ärendet och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning,
- Ställa sig bakom förslag till förtydligad ansvarsfördelning mellan nämnderna, där individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövning avseende aktivitetskravet och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för genomförande av aktiviteter,
- Ställa sig bakom förslag till reglementesändringar som tydliggör nämndernas respektive ansvarsområden i samband med införandet av aktivitetskravet, samt
- Begära medel för 2026 från statsbidrag för ändamålet om 5 700 000 kronor till individ- och Familjeomsorgsnämnden samt 6 700 000 kronor till arbetsmarknads- och utbildningsnämnden

- Notera informationen om bedömda ekonomiska konsekvenser och risk för otillräcklig statlig finansiering samt att frågan kan komma att kräva ställningstagande i kommande budgetprocess.

Ärende

Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning inom försörjningsstödet enligt socialtjänstlagen. Det aviserade aktivitetskravet innebär att nämnden behöver säkerställa strukturerade och rättssäkra bedömningar av aktivitetsförmåga, beslut om aktivitetskravets omfattning och varaktighet samt uppföljning av rätten till bistånd kopplat till deltagande.

Samtidigt förutsätter aktivitetskravet att kommunen kan erbjuda aktiviteter i tillräcklig omfattning och att genomförandet sker inom en verksamhet som är dimensionerad för målgruppen. Aktiviteterna kan handla om praktik, både inom kommunens organisation och utanför, utföra arbetsuppgifter inom ramen för kommunala arbetslag, kompetenshöjande insatser och i vissa fall av kommunen upphandlade insatser av externa aktörer.

Förvaltningarnas samlade analys pekar på att tydlig ansvarsfördelning krävs mellan myndighetsutövning och verkställighet.

Aktiviteterna kan handla om praktik, både inom kommunens organisation och utanför, utföra arbetsuppgifter inom ramen för kommunala arbetslag, kompetenshöjande insatser och i vissa fall av kommunen upphandlade insatser av externa aktörer.

Stefan Österström
Socialdirektör

Sofia Nyström
Områdeschef

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Ks/2026:178 700

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden har initierat förslag till ändring av respektive nämnds reglemente som förtydligar nämndernas ansvar med anledning av regeringens proposition 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Beslutsunderlag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-18

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens beslut 2026-03-16 §35

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-03-17 §56

Förslag till kommunstyrelsens beslut

- Reviderat reglemente för Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden antas i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ett utökat anslag om 5,7 mnkr och Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ett utökat anslag om 6,7 mnkr år 2026 för genomförande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.
- Finansiering av utökat anslag 2026 sker genom ombudgetering av 12,4 mnkr från kommunstyrelsens anslag för avsatta statsbidrag för ändamålet.

Övervägande

Införandet av aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd innebär en av de mest omfattande förändringarna inom socialtjänstens och arbetsmarknadsverksamhetens område på senare år. Införandet ses som en större verksamhetsförändring snarare än en enskild regeländring, vilket ställer höga krav på styrning, kapacitet och rättssäkerhet.

Jag vill lyfta fram det mycket goda arbete som både Individ- och familjeomsorgsnämnden och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har gjort. Nämnderna har tagit fram väl underbyggda analyser av målgrupp, volymer, organisatoriska behov och ekonomiska konsekvenser, och de har presenterat en tydlig och logisk ansvarsfördelning. Arbetet präglas av

en helhetssyn där rättssäkerhet, likvärdighet och individens förutsättningar står i centrum.

Underlagen visar tydligt att reformen innebär betydande kostnadsökningar, både för myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd och för arbetsmarknadsverksamheten. För 2026 är kostnaderna lägre genom en fasindelad implementering, men de är ändå av sådan omfattning att finansieringen behöver hanteras tydligt.

Finansieringen för 2026 ska ske genom ombudgetering från centralt avsatta statsbidrag, i enlighet med de belopp som nämnderna redovisat 5,7 mnkr till Individ- och familjeomsorgsnämnden och 6,7 mnkr till Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Det är viktigt att slå fast att planeringen och dimensioneringen av verksamheten 2026 ska ske inom ramen för statsbidraget. Detta är nödvändigt för att säkerställa att kommunen inte bygger upp en kostnadsnivå som saknar långsiktig finansiering.

Samtidigt finns en risk för otillräcklig statlig finansiering. Därför är det viktigt att eventuella behov av ytterligare finansiering efter 2026 får hanteras inom kommunens ordinarie budgetprocess. Detta ger en tydlig och transparent styrning inför kommande år.

Kommunalrådets namn

Kommunalråd

Införandet av aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Ks/2026:178 700

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Förslag till kommunfullmäktige

- Reviderade reglementen för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden antas i det fall beslut fattas av riksdagen om att införa aktivitetskrav.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden beviljas ett utökat anslag om 5,7 mnkr och utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ett utökat anslag om 6,7 mnkr år 2026 för genomförande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.
- Finansiering av utökat anslag 2026 sker genom ombudgetering av 12,4 mnkr från kommunstyrelsens anslag för avsatta statsbidrag för ändamålet.

Övervägande

Aktivitetskravet för de som tar del av försörjningsstöd är en stor och viktig förändring. Förslaget är viktigt för en stärkt arbetslinje, ökad självförsörjning och minskat långvarigt bidragsberoende. Försörjningsstöd ska vara ett tillfälligt stöd när människor hamnar i ekonomiska svårigheter, inte vara en permanent försörjning. Ett tydligt aktivitetskrav markerar att samhällets stöd ska kombineras med egna ansträngningar för att komma närmare arbete, utbildning eller annan väg till egen försörjning. Det stärker både individens möjligheter och samhällets tillit till välfärdssystemen.

Aktivitetskravet kommer också ge kommunen bättre underlag mot Försäkringskassan för de personer som helt saknar arbetsförmåga och uppbär fel stöd.

Jag är helt säker på att aktivitetskravet över tid kommer att minska det långvariga försörjningsstödet och minska kostnaderna för kommunen. Däremot saknas det i beslutsunderlaget en analys kring aktivitetskravets påverkan på försörjningsstödet vilket behövs för mer rättvisa långsiktiga bedömningar inför kommande budgetarbete.

Även om det finns en oro från berörda nämnder att kostnaderna kommer överstiga tilldelat statsbidrag så är det viktigt att nu fokusera på uppdraget och göra ett så bra införande som möjligt. Jag instämmer också i beredande kommunalråds förslag till beslut att inte dra på sig ytterligare kostnader i ett startskede utan planera utifrån de medel som tilldelats. När verksamheten sedan varit igång ett tag får nya bedömningar göras.

Det var tråkigt att kommunen inte hörsammade Moderaternas motion i början av mandatperioden att påbörja arbetet. Men oavsett det så är det bra att vi nu är igång och jag ser fram emot att följa utvecklingen av aktivitetskravet.

Joakim Dahlström
Oppositionsråd